

Holsbybrunn, 2018-03-21 Referensgruppsmöte

Länsstyrelsen
Kalmar län

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

Emåförbundet

Henrik Karlsson, projektledare hälsade alla Välkomna!

Presentationsrunda: alla närvarande fick presentera sig.

Inledning:

Henrik (Länsstyrelsen Kalmar) hälsade välkomna.

Ilan (Emåförbundet) – berättade kort om snö- och flödesläget just nu och om prognoser för vårfloden. Ingen våldsamt vårflod i år verkar det som.

Vattendragsmodellen

Erika Nilsson (länsstyrelsen Kalmar) informerade om vad som har genomförts och gav lite bakgrundsinformation till vattendragsmodellen för Emån.

Areal våtmarker motsvarande 5% av HARO areal har försvunnit i Emån utifrån analys.

Fråga: har ni använt våtmarksinventeringen som underlag. Nej har tittat på sankmarker i fastighetskartan. Vissa av dessa är inventerade och ingår i våtmarksinventering.

Fråga: vem förvaltar webbverktyget efter projektet slut? Är inte helt löst men handlar inte om stora kostnader.

Ola Nordblom (DHI)– Emåns vattendragsmodell, uppbyggnad och tillämpningar

Fråga: säkerhet hydrologiska och hydrauliska modellen? Båda delarna är kalibrerade mot uppmätt data. Önskar alltid mer data men har använt all tillgänglig information som finns på bästa sätt. Finns beskrivet i rapporten.

Fråga: finns kartor med översvämningar för hela området? Ja.

Magasinens betydelse vid höga och låga flöden: Solgen står för ca 60% av volymen i de fyra inkluderade magasinerna. Tittat på 50 respektive 90% fyllnadsgrad i magasinerna och beredskap för översvämning och torka.

Solgen stor betydelse torrperioder, mindre betydelse för att dämpa flöden pga sitt geografiska läge.

Simulering av torrperioder (2013 och 2016)

Fråga: är det fysiskt möjligt att sänka Solgen ner till sänkingsgräns? Ja

Torrperiod i framtida klimat

Vårfloden blir lägre och kommer tidigare (ca 2 mån), i februari i stf i april.

Nederbörd och temperatur tidigare läggs och ngt mindre nederbörd.

2 mån längre torrperiod, 144 dagar under 5 m³/s med 80 % fyllnadsgrad vid ingången av torrperioden.

Mycket problematisk situation!

Framtiden kanske ger att kommunerna uppströms Solgen ökar magasineringen och därmed minskar tillrinningen vilket gör att fyllnadsgraden kan vara lägre än det vi antar i modellen.

Ingatorp - Brusaån

Åtgärdsstudie - pilot för hur man kan jobba med modellen vid en problemfrågeställning.

Kan behöva kompletterande data, gärna nivåer från faktiska situationer.

Återkoppling och diskussion kring resultaten och arbetet vidare.

Värdering av ekosystemtjänster och samhällsekonomi i och kring Emån

Ekosystemtjänster och samhällsnyttor

- Ekosystemens bidrag till människans välbefinnande - produkter och tjänster
- Indelas efter funktion - försörjande, reglerande, stödjande och kulturella
- Monetära värden - marknadspris, avgift,
- Vissa är svåra att sätta en prislapp på - men de är en förutsättning för att systemet ska fungera och ge oss tjänster
- Grunden för välfärden men osynliga i viktiga samhällsbeslut
- Kostnader för att återställa men vi tar värdena för givet
- Beslutsunderlag - kostnads/nyttoanalyser

Beslutsunderlag för åtgärder, planering inom kommuner och ersättning/kompensation

Ekosystemtjänster i åtanke vid nybyggnation och andra kommunala beslut. Möjliggjorde samarbete för förvaltningar för att man pratade samma språk.

Ersättning baserat på värdet av t.ex. fisk som dött p.g.a. utsläpp.

Kompensationsåtgärd vid exploatering - ekosystemtjänsten återskapas på annan plats.

Emåprojektet

Nulägesanalys - beskrivning och värdering

Unik studie i sin storlek på avrinningsområde och att många olika tjänster och samhällsnyttor ingår

Det går relativt enkelt att uppdatera beräkningarna när metodiken för att skatta nyttor blir bättre

Emån används som exempel när man nu tar fram en nationell rapport för dricksvattnets värde

- Dricksvatten för människor och djur - använt VA-avgifter för att uppskatta värde (375 milj. kr)
- Processvatten och bevattning (66 resp 7-18,5 milj. kr)
- Vattenrening (t.ex. våtmarker och musslor)

Åtgärdsscenario fria vandringsvägar för lax och öring i huvudfåran upp till Kvillsfors

Beräkningsverktyg kostnad/nyttoanalys som tagits fram inom projektet FRAM-KLIV finns att ladda ner på Elforsks hemsida; <http://www.energiforsk.se/program/kraft-och-liv-i-vatten/verktyg-for-lonsamhetsbedomning-cba/>

Reflektioner

Svårt och utmanande att jobba med för det finns inga manualer eller färdig metodik

Svårt att göra en rättvis värdering - svårt att värdera det totala värdet av en tjänst

Tydligt fokus för samhällsansvaret kopplat till att utföra åtgärder.

Tydligt fokus på det samhällsekonomiska värdet av att ha ekosystem som fungerar och kan leverera - det är oftare dyrare att åtgärda i efterhand än att ta hänsyn från början.

Nästa steg? Köpa ekosystemtjänster av t.ex. markägare

Andra ord för ekosystemtjänster

Naturkapital

Naturnyttor

Åtgärder

10 ha våtmarker har anlagts
2,5 km tvåstegsdiken har anlagts
Ökad kapacitet med ca 50 000 m³ med ganska små åtgärder
Kostnads/nyttoanalys för en del av de utförda åtgärderna? Hade varit bra om vi tog fram detta för att visa.

Vägen framåt

Ändrade bidragsförutsättningar från Havs- och vattenmyndigheten - så inga medel för en direkt fortsättning på projektet.

Kunskap, verktyg och dialog

Bevakar möjligheterna för att få medel för att fortsätta arbetet

Klimatfrågan - mer pengar för detta arbetet?

Övergödning - större pilotområde?

Våtmarkssatsning - mer vatten i landskapet, Ist har fått pengar för att samordna arbetet

Goda exempel från andra län? Hur gör man där - utbyte av erfarenheter

Landsbygdsprogrammet - markägare söker

LOVA - fokus övergödning - kommun eller ideella organisationer

LONA - förtur för vattenupphållande åtgärder - kommun och Ist kan söka

Alla 8 kommunerna går samman i en LONA ansökan för att göra vattenupphållande åtgärder - konkreta åtgärder.

Kommunerna ska anta utmaningen och organisera sig för att söka pengar. Tigerstads kanalbolag är redo att söka pengar för de planerade åtgärderna.

GRIP

Optimera mängden tillgängliga resurser (GP)

Vått och torrt är det viktiga!

Vattendragsmodellen

Den får inte glömmas bort! Förvaltning av modellen.

Marknadsföring av att den finns, hjälp med tolkning av resultat från det som har gjorts.

Kartor digitalt, fler förenklade resultat mm

Gruppdiskussioner

Kortsammanfattning av vad som kom upp under gruppdiskussionerna.

VAD KAN ER ORG BIDRA MED:

Emåförbundet – kunskap och projekteringar, samverka inom bef strukturer och nätverk. Leda kommunala tjänstemannagrupper inom området. Pedagogik och vattendragsvandringar för olika grupperingar. Skriva ansökan, förstudier och projekteringar samt eventuellt genomförande. hjälpa till med projektadministration och att skriva ansökningar - lägga ner arbetstid

Kommunerna - Skapa och upprätthålla kommunala tjänstemannagrupper, fortsatt samverkan, stötta initiativ inom egna kommungränsen och verka för positiv inställning till åtgärder. praktiska insatser i åtgärdsarbetet samt arbetsinsatser i projektet (beror mycket på åtgärden i sig och vilken personal man har.)

Markägare – fortsatt samverka och delta i bef nätverk. Bidra till att sprida goda exempel och positiv inställning, väcka liv i markavvattningsföretag och samfälligheter

Kraftproduktion – kunskap och fakta om vattendraget. Modellverktyg och utökade undersökningar kring produktionsanläggningar, fortsatt samverkan i bef nätverk

VAD BEHÖVER VI STÖTTNING MED:

Kommunerna – draghjälp för mindre kommuner, peka ut vilka moment som behöver genomföras, hjälp att samla lantbruken, samverkan kring större åtgärder inom avrinningsomr som gagnar alla men som den enskilda kommunen inte kan dra själv. Få en uppfattning om vilka kostnader det kan landa på

Markägare – stöttning i att implementera målet om ”lagom vått med ej för torrt” med fortsatt kunskapsspridning, besök och dialog. Markägare behöver hjälp och stöd med den juridiska processen - det kan behövas en mellanaktör som stöttar.

Jfr Sportfiskarnas ingång där man erbjuder markägarna att ta hela ansvaret för ett projekt.

Alla – hjälp att nyttja modellen i större sammanhang(biflöden, större åtgärder).

Vilka fortsatta utredningar/underlag behövs?

Mer detaljerade platsstudier - inför åtgärd
Inga mer övergripande studier

Övrigt

Synd om den fungerande referensgruppen skulle gå i graven. Lämpligt att fortsätta träffas någon gång per år, även fortsättningsvis.

Tidigare hade Emåförbundet en Emådag som skulle kunna ta rollen.

Nu behöver vi komma in i en åtgärdsfas.

Vid tangenterna

Carina Pålsson & Erika Nilsson